

- Die Bundesregierung. (2011). Nationaler Aktionsplan Integration. Zusammenhalt Stärken - Teilhabe Verwirklichen. Presse-und Informationsamt der Bundesregierung: Berlin.
- European Commission. (2022). Activation of the Temporary Protection Directive. Retrieved from European Commission website. (online source) <https://ec.europa.eu/>
- European Commission. (2022). Activation of the Temporary Protection Directive. (online source) <https://ec.europa.eu/>
- German Federal Ministry of the Interior and Community. (2023). Support Measures for Ukrainian Refugees. (online source) <https://www.bmi.bund.de/>
- German Federal Ministry of the Interior and Community. (2023). Support Measures for Ukrainian Refugees. (online source) <https://www.bmi.bund.de/>
- International Organization for Migration IOM. (2022). Ukrainian Refugee Crisis: IOM Response in Germany. (online source) <https://www.iom.int/>
- International Organization for Migration IOM. (2022). Ukrainian Refugee Crisis: IOM Response in Germany. (online source) <https://www.iom.int/>
- Josue, W., D. (2018). Integrating into German Society through Politics and History. The Effects of the Orientation Course to Refugees in Brandenburg, Germany. (online source) https://www.unispeyer.de/fileadmin/Lehrstuehle/Janda/Weiterbildung/TownLab_Meet_2019-03/Josue_IntegratingintoGermanSociety.pdf
- Kunst, J. R., and Sam, D. L. (2013). Relationship between Perceived Acculturation Expectations and Muslim Minority Youth's Acculturation and Adaptation. In: International, Journal of Intercultural Relations 37 (4), 477–490. doi:10.1016/j.ijintrel.2013.04.007.

КОПЕЦЬ Л. В., доцент, НаУКМА (Київ)

ПСИХОЛОГІЧНИЙ ПОРТРЕТ КОНФЛІКТОГЕННОЇ ОСОБИСТОСТІ

Проблема конфліктів усвідомлена проблема в контексті суспільного життя, однак так чи інакше розвивається розуміння, що ситуація конфлікту є екзистенційно цінною, оскільки передбачається, що конфлікт розкриває існуючі суперечності, мусить бути визначений і вирішений. Таким є нормальне уявлення про конфлікт. Однак складність великої кількості життєвих конфліктів, що сприймаються та переживаються достатньо драматично, полягає в природі особистості людей, що носять в собі конфлікт. Конфлікти з такими людьми досить складні і відрізняються своїми закономірностями від нормального конфлікту.

Конфліктогенна особистість, тобто особистість з високим ступенем виникнення конфліктів, яка характеризується моделлю поведінки, яка посилює конфлікт, а не зменшує чи розв'язує його. В той час, як конфлікти між людьми

зумовлені діяльнісним контекстом, полягають у боротьбі за відстоювання цінностей, високо конфліктні особистості або конфліктогенні особистості несуть конфлікт в своїй структурі особистості тож їхні конфлікти не можуть бути вичерпані логікою нормативних стратегій вирішення. Поведінка конфліктогенної особистості є парадоксальною. Від взаємодії з такими людьми світ стає хаотичним та непередбачуваним.

Здорові хороші стосунки людей навіть за умови виникнення конфлікту передбачувані, в них передбачено багато розмов, підтримка та турбота, прийняття, завжди є місце для спокою і радості після емоційних бурь. Конфлікти в контексті діяльності та здорових стосунків додають учасникам енергії, нового злету, а стосункам цікавої драматургії, цінності історії, глибокого розвитку. Спілкування та життєвий досвід спрямовують нас до пошуку гармонії, рівноваги та хороших стосунків, а не до пошуку конфліктів. Наші прагнення не завжди визначають повністю стосунки з людьми, однак більшість людей володіють собою, врівноважені, рефлексивні та логічні люди, що розвивають свої навички спілкування та готові визнавати свої помилки, брати на себе відповідальність

Конфліктогенні особистості конфліктують інакше. Конфліктні люди грають за своїми правилами, вони не вважають, що треба поводитися доброзичливо та порядно. Їхні конфлікти не знають розв'язки, вони лише припиняються, однак продовжують відроджуватися знову і діяти в нових умовах.

В психологічному портреті конфліктогенної особистості поєднуються змістовні особливості, визначальні для їх поведінки, які не так просто визначити і дослідити. Можна визначити окремі суттєві характеристики. Модель високо конфліктної особистості містить такі виміри: мислення за принципом «все або нічого», емоційність, схильність до екстремальних моделей поведінки та менталітет жертви. Конфліктогенні люди відзначаються рефлексивною нездатністю розрізняти обставини, стосунки, відсутністю навичок спілкування.

Конфліктогенна особистість здатна на такі форми взаємодії, які передбачають у вишукану форму психологічного насильства, яка полягає в тому, що така особистість спонукає змушувати іншу людину відчувати помилковим своє сприйняття світу, сумніватися в реальності. Конфліктогенна особистість поводить так, щоб знецінювати, залякувати, звинувачувати інших. Така взаємодія зумовлює хаос, біль, збентеження. Багато конфліктних особистостей знають, що щось не так у тому, як вони вирішують проблеми. Вони можуть переконувати, що це просто проблема гнівливості та емоційності партнерів або що суспільство їх постійно ображає. Люди, які є носіями конфліктогенної особистості, активно роблять все можливе, щоб залякувати, сваритися з іншими, часто тому, що це допомагає їм почуватися краще.

Конфліктні особистості прагнуть руйнувати світ інших, вони прагнуть бути в центрі уваги, в них завжди є критичні зауваження, однак вони не просто критикують, вони знецінюють інших, вони ніколи не намагаються вирішити конфлікт, не завершують конфлікти, ніколи не визнають себе винними.

Вони егоцентричні, мають таланти поставити інших в незручне становище, порушити рівновагу, змусити страждати. В них є талант завдання болю та талант перебудувати світ, щоб у ньому домінували лише їхні потреби та їхні

проблеми ставали проблемами всіх. У фіналі спілкування з такою людиною виникає почуття спустошеності, руйнування, пораненості, знесилення. Досвід спілкування з людьми дезорієнтуючий, болючий, спустошуючий. Конфліктогенній особистості властивий талант драматизації подій, джерелом якого є інфантильність, прагнення отримати своє. В них відсутня рефлексія свого досвіду та поведінки. Здорові люди теж мають недоліки і можуть поводитися деякою мірою ненормативно (виходити за межі), однак вони не проявляють такої наполегливості в своїй токсичності, драматичності та постійності. Зрілі особистості здатні любити нести відповідальність, вони передбачувані. Якщо стосунки з ними призводять до конфлікту, вони визнають свої помилки та прагнуть вирішити конфлікт. Конфліктогенні особи непередбачувані, вони поведуться так «творчо», оскільки для них не мають значення потреби інших людей.

В психологічному портреті конфліктної особистості непросто визначити механізми, які ставлять особу в ситуацію боротьби з іншими. Один із провідних визначальних механізмів— це **налаштованість на конфлікт через конкуренцію** з іншими людьми. Конфліктні люди принципово суперники всіх та всього. Вони не можуть визначити свою участь у власних проблемах, оскільки їхня свідомість повернута на протистояння та боротьбу. Високо конфліктні особи складні та непередбачувані у взаємодії, оскільки відзначаються здатністю енергетичного забезпечення обраної конфліктної лінії поведінки. Носіям конфліктної поведінки притаманна висока вітальність. Таким чином, **другий діючий механізм конфліктогенності енергетичний ресурс**. Високий рівень егоцентричного заглиблення в себе забезпечує вибудовування лінії поведінки, в якій власна оцінка основана на переконанні власної вищості, виключності. З цього виникає **третій психологічний механізм**: власне сприйняття стимулює до приниження інших та образ, що парадоксально поєднується з очікуванням виключного ставлення до себе з боку інших.

Варіації поведінки конфліктогенних особистостей не пов'язані з рівнем інтелекту. Такі особистості можуть бути високо інтелектуальними або середньо розумними (як більшість).

Конфліктогенні особистості зустрічаються у всіх професійних спільнотах, їх трохи більше в містах, в групах з нижчим доходом їх трохи більше, однак особи з високим доходом можуть привернути більше суспільної уваги.

Основне, що слід розуміти при взаємодії з конфліктогенною особистістю: вона добре психологічно і міцно збудована, володіє значним енергетичним потенціалом, вона навряд досягне розуміння власної поведінки, дуже малоймовірно, що зміниться. Це означає, що з нею слід поводитися обережно і вибирати абсолютно безпомилкові творчі стратегії, в першу чергу уникнення боротьби і конфлікту.